

Hz. Peygamberin Aile Yapısı Günümüz İçin Ne İfade Eder?

Aile; toplumun en küçük birimi olarak kabul edilen sosyal bir yapıdır. Aile, bireyleri bir araya getiren bir kurumdur. Aile, birlik ve beraberliğe vurgu yapar. Ailenin temelindeki bağ sevgiye dayanır. İslam dininin benimsediği aile yapısını Hz. Peygamber'in hayatında görmek mümkündür. Bu açıdan Müslümanlar yuva kurarken Hz. Peygamber'i kendisine örnek alır. Hz. Peygamber, aile fertlerine nasıl davranılması gerektiğini bizzat kendi uygulamalarıyla ortaya koymuştur. Aynı şekilde birçok hadisinde ailenin önemine vurgu yapmıştır. "En hayırlınız ailesi için hayırlı olandır. Bana gelince, ben aileme karşı en hayırlı olanıyım."¹

Bir baba olarak; çocukları doğunca sevinmiş, müjde verenlere hediyeler vermiştir. Vefatlarında da onlara duyduğu şefkatten üzüntülerini belli etmiştir. Bir eş olarak; hanımlarına ve onların aile fertlerine ilgi göstermiştir. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber'in hanımları ve aile hayatı hakkında bilgi verilmektedir. Hanımlarının müminlerin anneleri olduğu bildirilmektedir.² Hz. Peygamber, eşleriyle istişarede bulunur, onların görüşlerine önem verirdi. Eşleri arasında adil davranır, onlara eşit muamelede bulunurdu. Cahiliye döneminde aile, aynı soydan gelip aynı kabileye mensup olmak demektir. Hz. Peygamber ise ailenin huzur yeri olduğunu söylemiştir.

O dönemdeki toplumun kadına verdiği değeri değiştiren ve artıran, ailede kadının önemini ve hak ettiği yerin gösterilmesinde Hz. Peygamber en büyük öneme sahiptir. İslam diniyle birlikte Hz. Peygamber döneminde aile bireylerinin sorumlulukları, hakları yeniden belirlenmiştir. Erkeğe koruyup kollama, ailenin geçimini sağlama; kadına aileyi bir arada tutma ya da anne olmak gibi en büyük değerler verilmiştir. Kadınların fikirlerine önem verilmesi, sosyal hayatta yerinin olması gibi özellikler günümüze de örnek olmuştur.

Efendimizin kurduğu aile yuvası bizlere en güzel modeldir. Kur'an-ı Kerim'de aile kurmayı teşvik eden örnekler bulunur: "Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin. Eğer bunlar fakir iseler, Allah kendi lütfu ile onları zenginleştirir. Allah (lütfu) geniş olan ve (her şeyi) bilendir."³ "Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindedir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır."⁴

Evlilik, Allah ve Resulü'nün ölçüleriyle gerçekleşir. Evlilik sonrasında aile hayatında bu ölçülere göre hareket edilir. Aile bireyleri birbirlerine karşı sorumluluklarını yerine getirmelidir. Rol modelimiz Hz. Peygamber ise, onun aile hayatıyla ilgili davranışları bize rehber olmalıdır. Hanımlarına, çocuklarına, yanında büyüyenlere son derece iyi davranmıştır. Örnek olarak; ilk vahyi aldığı zaman bu sıkıntılı durumu Hz. Hatice'yle paylaşmıştır. O da bunları olgunlukla karşılamış, doğru kararlar verip çözüm bulmuştur. Başka bir örnek ise Hudeybiye seferinde anlaşmalardan sonra sahabilere kurban kesmelerini ve tıraş olmalarını söyler ancak sahabilere bu emri yerine getirmezler. Hz. Peygamber

---

¹ İbn Mace I, 636

² Ahzab Suresi 6.ayet

³ Nur Suresi 32.ayet

⁴ Rum Suresi 21.ayet

buna çok üzölmüş ve hanımı Ümmü Seleme'yle paylaşmıştır. O da tavsiyelerde bulunmuş ve Efendimiz bu tavsiyeleri dinleyerek gerekeni yapmış ve bu durum olumlu sonuç vermiştir.

Hız. Peygamber ailesinin meşru eğlencelerden faydalandırmaya çalışırdı. Bayram törenlerine kızlarını ve hanımlarını götürürdü. Hız. Aişe ile koşu yarışları yapmıştır. Aile bireyleriyle şakalaşmıştır. Hız. Peygamber evinde geçirdiğı zamanın bir kısmını ailesine ayırmıştır. Bildiklerini ilk onlara öğretmiştir. Ailesinin eğitimiyle ilgilenmiş ve bu yönüyle en fazla faydalanan hanımı Hız. Aişe olmuştur. Ailelerin oluşumunda, İslam toplumunun eğitilmesinde Hız. Peygamber'in aile hayatının önemi büyüktür. Hız. Peygamber'in kadınlarla ilgili görüşlerinin yayılmasında hanımlarının katkıları çok olmuştur. Kadınların eğitimleriyle ilgilenmişler ve öğrenci yetiştirmişlerdir.

Sağlıklı toplumun kaynağı ailedir. Aile en güçlü sosyal kurumdur. Günümüzde bu kurum bazı tehlikelerle karşı karşıyadır. Boşanmaların artması buna örnektir. Anlaşmazlıklar, iletişimsizlik, saygı ve sevginin yitilmesi buna sebep olabilir. Aynı şekilde meşru olmayan birliktelikler ve bu şekilde neslin çoğalması da bu tehlikelerdendir. Toplum yapısının bozulması ailenin bozulması demektir. Hep söylediğimiz gibi Efendimizin aile yapısı bizim önümüzde en büyük örnektir. Cahiliyede var olan bir aile yapısı, vahiy doğrultusunda değişikliğe uğramış ve en sağlam denilebilecek bir yaşam biçimi oluşmuştur. Olumlu ya da olumsuz olaylarda vahyin ışığıyla çözümler ortaya konmuş ve topluma aile olarak en büyük örnek teşkil etmiştir. Efendimizin ailesi yani eşleri, çocukları/kızı Hız. Fatıma, damadı Hız. Ali, torunları Hız. Hasan ve Hız. Hüseyin, himayesi altında olanlar, yanında büyüyenler tamamı bize aile yapısı olarak çok şey anlatır.

İnsanların ilk eğitim aldıkları yer ailedir. Aile, toplumun vazgeçilmez bir kurumudur. Hız. Muhammed'in ailesi bir takım olaylar karşısında nasıl davranılmasını öğretmiş, yaşadıklarıyla bizlere rehber olmuştur. Günümüz ailesinin alması gereken mesajları yaşadıklarında göstermiştir. Aile, birbirlerine huzur bulunacak yerdir. Sevgi ve şefkati bir araya getiren yerdir. Fedakârlık, müsamaha, merhamet gibi birçok değere sahip bir kurumdur. Günümüzde bu değerlerden uzak kalmak aile kurumundaki problemleri ortaya çıkarır. Aile kurumu kutsaldır. Maddi ve manevi bütün olumsuzluklara karşı koruyucudur.

Hız. Peygamber, "Nikâh benim sünnetimdir"⁵ buyuruyor. Nikâh akdi kadına da erkeğe de hak ve sorumluluklar getirir. Aile bireylerinin birbirleri üzerinde hakları vardır. Efendimiz "Kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ederim" diyerek vasiyette bulunmuştur. Onlara haksızlık yapılmamasını istemiştir. Günümüzde en büyük problemlerden biri de kadına şiddettir. Rehberimiz Hız. Peygamber, hanımlarına iyi davranmış, onlara şiddet uygulamamıştır. "Kadınlarınızı nasıl dövüyor, sonra da akşam olunca beraberce yatıyorsunuz!"⁶ diyerek bunu yapanları kınamıştır.

İslam'da evliliğin geçici değil devamlılık üzere kurulması hedeflenmiştir. İslam'ın getirdiğı yükümlölükler ailenin devamlılığını sağlayabilecek yöndedir. Günümüz problemi ise boşanmaların artmasıdır. Ailede bazen uyumsuzluklar olabilir böyle durumlarda çözümler aranmalıdır. Bulunamayan çözümler aile içinde uzaklaşmaya, yalnızlaşmaya sebebiyet vermektedir. Gidilecek ilk yol boşanma olmamalıdır, son çare olarak görülmelidir. İslam, aile hayatının şartlarını en güzel şekilde ortaya koymuş, insanı huzur ve mutluluğa ulaştıracak şekilde oluşturmuştur. Hız. Peygamber yaşamıyla bizlere en mükemmel aile hayatını göstermiştir. Efendimizin aile modeli, değerlerimizin yok edilmeye çalışıldığı günümüz için bir umuttur.

---

⁵ İbn Mace, Nikah, 1

⁶ İbn Hanbel, IV, 17

KAYNAKÇA

- Kamacı, Fatimatüz Zehra. "Siyer Bağlamında Aile", Siyer Araştırmaları Dergisi, (Ocak-Haziran 2020):131-136.
- Ağırman, Mustafa. "Aile Reisi Olarak Hz.Muhammed (SAS)", Siyer Araştırmaları Dergisi, (Ocak-Haziran 2020):149-154.
- Sarıçam, İbrahim. Hz.Muhammed ve Evrensel Mesajı, DİB Yayınları, 2014.
- Küçük, Ahmet. "Günümüzde Aile ve Kur'an'dan Örnek Aileler", Tefsir Araştırmaları Dergisi, (Ekim 2019):409-441.